

УДК 657.6

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ НА ПРИКЛАДІ КЗ «РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИЙ ЦЕНТР» РОР

Мосійчук І.Б.

Національний університет водного господарства та природокористування

У статті досліджено методику та процес організації фінансового контролю поточних зобов'язань на підприємстві. Проблема організації контролю поточних зобов'язань є досить вагомою, адже вони здійснюють суттєвий вплив на фінансову стійкість суб'єктів господарської діяльності. Сьогодні вітчизняна податкова система перебуває на етапі постійного реформування. Зокрема, у контексті постійних змін законодавства відсутня якісна методика фінансового контролю поточних зобов'язань. Саме тому постає гостра необхідність формування актуальної методики контролю поточних зобов'язань відповідно до сучасних умов господарської діяльності підприємств. У статті визначено об'єкт, завдання і джерела фінансового контролю поточних зобов'язань, висвітлено основні етапи його проведення. Розглянуто послідовність проведення контролю поточних зобов'язань на прикладі суб'єкта господарювання.

Ключові слова: фінансовий контроль поточних зобов'язань, реформи податкової системи, методика контролю, організація фінансового контролю, джерела контролю поточних зобов'язань.

Постановка проблеми. З розвитком ринкових перетворень проблема організації контролю поточних зобов'язань стає дуже важливою, адже вони виступають джерелами формування активів та здійснюють суттєвий вплив на платоспроможність і фінансову стійкість суб'єктів господарювання. Фінансовий контроль за станом обліку зобов'язань сприяє достовірному їх відображенню у системі бухгалтерського обліку та забезпечує дотримання строків їх погашення. Сьогодні процес формування чіткої методики контролю поточних зобов'язань значно ускладнюється, що зумовлено нестійкістю і складністю сучасного законодавства. Зокрема, особливо мінливим є законодавство в сфері оподаткування.

Актуальність теми дослідження. В умовах трансформації економіки України актуальною є тема економічних відносин, що виникають між державними податковими органами та суб'єктами господарювання – платниками податків, з приводу сплати податкових зборів і платежів. Частих змін зазнає податкове законодавство, що відчутно і негативно позначається на роботі суб'єктів господарювання. Сьогодні податкова система перебуває на етапі суттєвого реформування. Зокрема, відповідно до Закону України № 1797 від 21.12.2016 р., уже з 1 січня 2017 року до податкового законодавства знову внесено значний обсяг змін, основними з яких є наступні: скориговано механізм спрощеної системи оподаткування, внесено важливі зміни до порядку адміністрування податку на додану вартість, збільшено ставки рентної плати, внесено зміни в механізм оподаткування доходів фізичних осіб. Згідно із Законом № 1791 від 20.12.2016 внесено коригування до порядку адміністрування єдиного податку, змінено критерії, за якими особа не зможе стати платником єдиного податку. Також з 3 квітня поточного року відкрито доступ до електронного реєстру відшкодування ПДВ, функціонування якого здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25.01.2017 № 26. Враховуючи те, що вітчизняна податкова система перебуває на етапі постійного реформування, постає гостра необхідність формування актуальної методики фінансового контролю поточних зобов'язань від-

повідно до сучасних умов господарської діяльності підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методика та організація контролю поточних зобов'язань не достатньо висвітлена в сучасній літературі, що пов'язано зі зміною нормативної бази та податкового законодавства в країні. Проблематика методики контролю поточних зобов'язань знайшла своє відображення в працях таких дослідників як С. І. Травінська, О. Б. Пишна та інші. Проте, питання організації фінансового контролю поточних зобов'язань на підприємстві у науковій літературі проаналізовано не достатньо, тому виникає потреба у його ґрунтовній теоретичній розробці.

Мета дослідження. Метою даної статті є оцінка стану проведення контролю поточних зобов'язань в сучасних економічних умовах на прикладі КЗ «Регіональний інформаційно-комп'ютерний центр» РОР.

Виклад основного матеріалу. Ефективність діяльності суб'єктів господарювання значно залежить від своєчасності проведення розрахунків за зобов'язаннями. Водночас, важливе значення в процесі управління поточними зобов'язаннями відіграє контроль. Фінансовий контроль за станом обліку поточних зобов'язань сприяє достовірному їх відображенню у системі обліку та забезпечує дотримання строків їх погашення [4].

Відповідно, об'єктом контролю у роботі стали поточні зобов'язання. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності визначає положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [3].

Якісна методика фінансового контролю поточних зобов'язань являє собою важливий та необхідний елемент функціонування суб'єктів господарювання, який забезпечує підвищення результативності їх фінансово-господарської діяльності.

У зв'язку з реформуванням податкового законодавства відсутня чітка методика контролю поточних зобов'язань, тому в сучасних умовах господарювання її розробка має визначальне значення.

Запорукою ефективного проведення фінансового контролю є організаційні моделі контролю,

які включають: об'єкти (завдання) контролю, джерела контролю, методи контролю, форми узагальнення результатів контролю.

Таким чином, формування методики фінансового контролю поточних зобов'язань, перш за все, передбачає визначення його об'єктів (завдань), які є наступними:

1) перевірка реальності існування поточних зобов'язань на визначену дату та їх належності суб'єкту господарювання;

2) встановлення законності і доцільності проведення операцій з поточними зобов'язаннями, перевірка їх своєчасності та повноти відображення в первинних документах та обліку;

3) перевірка правильності складання первинної документації по господарських операціях, що стосуються поточних зобов'язань;

4) оцінка стану синтетичного та аналітичного обліку поточних зобов'язань на підприємстві;

5) перевірка якості відображення господарських операцій у облікових регістрах;

6) перевірка дотримання податкового законодавства по операціях, що пов'язані із розрахунками з постачальниками, з бюджетом, з оплати праці та розрахунками з соціального страхування, при нарахуванні та утриманні належних податків й платежів;

7) перевірка правильності документального оформлення операцій з поточними зобов'язаннями та достовірності подання інформації про поточні зобов'язання в бухгалтерському обліку і звітності.

Важливою складовою організаційної моделі є джерела контролю, які забезпечують ре-

зультативність фінансового контролю поточних зобов'язань. Розрізняють нормативні та облікові джерела контролю (табл. 1).

Організаційна модель фінансового контролю забезпечує якісне його виконання, тому її формування, вважаємо, необхідним елементом організації контролю поточних зобов'язань.

Особливого значення набуває така складова поточних зобов'язань як поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, оскільки найбільш нестабільною в нашій країні є податкова система, яка знаходиться на етапі постійного реформування.

У зв'язку з прийняттям Законів України № 1791-VIII [1] і № 1797-VIII [2] у податковому законодавстві відбулися важливі реформи, тому окремої уваги потребує вивчення питання розрахунків за податками і платежами на тлі останніх нововведень. Відповідно, доцільно зупинитися саме на організації контролю за податками і платежами.

Методика безпосереднього проведення фінансового контролю поточної заборгованості за розрахунками з бюджетом передбачає декілька послідовних етапів.

Перш за все, необхідно виконати формальну перевірку. Під час її проведення потрібно візуально перевірити правильність заповнення усіх реквізитів документу, які забезпечують його юридичну силу, також варто звернути увагу на дотримання типової форми документу.

Наступним кроком є виконання арифметичної перевірки. Її суть полягає у підтвердженні арифметичної точності сум у податкових деклараціях, регістрах синтетичного та аналітичного обліку по

Таблиця 1

Основні джерела фінансового контролю поточних зобов'язань

Джерела контролю
Нормативні
Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI Кодекс законів про працю від 10.12.1971 № 322-VIII Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році» від 20.12.2016 № 1791-VIII Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні» від 21.12.2016 № 1797-VIII Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування податку на додану вартість» від 25.01.2017 № 26 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 П(С)БО 7 «Основні засоби» від 27.04.2000 № 92 П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» від 18.10.1999 № 242 П(С)БО 9 «Запаси» від 20.10.1999 № 246 П(С)БО 11 «Зобов'язання» від 31.01.2000 № 20 П(С)БО 16 «Витрати» від 31.12.1999 № 318 П(С)БО 17 «Податок на прибуток» від 28.12.2000 № 353
Облікові
Первинні документи: банківські виписки; платіжні доручення; прибуткові і видаткові касові ордери; накладні; договори купівлі-продажу; рахунки; таблиці; наряди; акти виконаних робіт; податкові накладні; відомості нарахування заробітної плати; відомості виплати заробітної плати; форма П-1; форма П-2; форма П-3; форма П-4; форма П-5; форма П-7. Регістри: матеріальні звіти; журнали-ордери; касова книга; за автоматизованої форми обліку: оборотно-сальдова відомість за рахунками 6 класу, аналіз рахунків 6 класу, картка рахунків 6 класу. Звітність: форми № 1-5; форма № 1-м; форма 2-м; Податкова декларація з плати за землю (земельний податок та/або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності); Податкова декларація з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; Податкова декларація з податку на додану вартість; Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (форма № 1 ДФ); Звіт щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Джерело: розроблено автором

**Відомість результатів зустрічної перевірки Податкової декларація
з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки за 2016 рік
КЗ «Регіональний інформаційно-комп'ютерний центр» РОР**

Документ для перевірки	Показник, що перевіряється	Значення, грн.	Документ зустрічної перевірки	Показник	Значення, грн.	Відхилення
Податкова декларація з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки за 2016 рік	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	1. Річна сума 2111.10	Бухгалтерська довідка	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки за 1 квартал 2016 р.	527.78	-
		2. I квартал 527.78	Картка рахунку 6418 за березень 2016 року	Податок на нерухоме майно за 1 кв. 2016 р.	527.78	-
		3. II квартал 527.78	Оборотно-сальдова відомість по рахунку 6418 за березень 2016 року	Податок на нерухоме майно	527.78	-
		4. III квартал 527.78	Платіжне доручення № 1228	Податок на нерухоме майно (нежитлова нерухомість) за 1 квартал 2016 р.	527.78	-
		5. IV квартал 527.76				

Джерело: розроблено автором

рахунках 6 класу, та інших документах, що підлягають контролю.

Далі необхідно провести перевірку за змістом. Вона дозволяє встановити законність і доцільність господарських операцій по нарахуванню податків та їх відображенню в обліку та звітності, а також дає змогу перевірити правильність відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку.

Одним з найефективніших прийомів контролю достовірності відображення в документах господарських операцій є зустрічна перевірка. Цей етап є необхідним при проведенні фінансового контролю розрахунків з бюджетом, оскільки дає змогу підтвердити точність наведених даних, а також встановити факти порушень. Далі доцільно навести відомість результатів зустрічної перевірки одного з податків (табл. 2).

Завдяки зустрічній перевірці, згідно з наведеним прикладом, можна перевірити суму нарахування податку, відображення його в обліку, зазначення у податковій звітності та перерахування до бюджету.

За результатами фінансового контролю розрахунків з бюджетом надаються рекомендації щодо покращення функціонування суб'єкта господарювання. Тому, організація контролю зобов'язань є необхідним елементом системи управління підприємством.

Висновки. У контексті постійних змін законодавства відсутня якісна методика фінансового контролю поточних зобов'язань. З метою чіткого ведення фінансово-господарської діяльності підприємства важливо періодично удосконалювати методику контролю у відповідності до актуальних нормативно-правових актів.

Список літератури:

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році: Закон України від 20.12.2016 № 1791-VIII / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні: Закон України від 21.12.2016 № 1797-VIII (з чинними змінами та доповненнями) / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 № 20 (з чинними змінами та доповненнями) / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>
4. Травінська С. І. Організація внутрішнього контролю поточних зобов'язань на підприємстві / С. І. Травінська // Зб. наук. праць кафедри економічного аналізу Тернопільського національного економічного університету: Економічний аналіз. – 2010. – Вип. 6. – С. 509-512.

Мосийчук И.Б.

Национальный университет водного хозяйства и природопользования

ОРГАНИЗАЦИЯ И МЕТОДИКА ГОСУДАРСТВЕННОГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ ТЕКУЩИХ ОБЯЗАТЕЛЬСТВ НА ПРИМЕРЕ КУ «РЕГИОНАЛЬНЫЙ ИНФОРМАЦИОННО-КОМПЬЮТЕРНЫЙ ЦЕНТР» РОС

Аннотация

В статье исследовано методику и процесс организации финансового контроля текущих обязательств на предприятии. Проблема организации контроля текущих обязательств достаточно весомая, ведь они оказывают существенное влияние на финансовую устойчивость субъектов хозяйственной деятельности. Сегодня отечественная налоговая система находится на этапе постоянного реформирования. В частности, в контексте постоянных изменений законодательства отсутствует качественная методика финансового контроля текущих обязательств. Именно поэтому возникает острая необходимость формирования актуальной методики контроля текущих обязательств в соответствии с современными условиями хозяйственной деятельности предприятий. В статье определены объект, задачи и источники финансового контроля текущих обязательств, рассмотрено основные этапы его проведения. Рассмотрено последовательность проведения контроля текущих обязательств на примере субъекта хозяйственной деятельности.

Ключевые слова: финансовый контроль текущих обязательств, реформы налоговой системы, методика контроля, организация финансового контроля, источники контроля текущих обязательств.

Mosiichuk I.B.

National University of Water and Environmental Engineering

ORGANIZATION AND METHODOLOGY OF THE GOVERNMENT FINANCIAL CONTROL OF THE CURRENT LIABILITIES FOR EXAMPLE CI «REGIONAL INFORMATION AND COMPUTER CENTER» RRS

Summary

The article explores the methodology and process of organizing financial control of the current liabilities of company. The problem of control of current liabilities is quite significant, because they have a significant effect on the financial stability of business entities. Today the tax system is on the stage constant reform. In particular, in the context of constant changes in legislation there isn't qualitative methodology of financial control current liabilities. That is why there is an urgent need for formation of actual control methodology current liabilities in accordance to the current conditions of economic activity. In the article determined the object, tasks and sources control of the current liabilities, highlight the main stages of its realization. Considered the sequence of procedures control current liabilities on the example of the entity.

Keywords: financial control of current liabilities, reforms of the tax system, methodology of control, organization of financial control, the sources of control current liabilities.